

Ekologické zmýšľanie mladých ľudí

Mgr Nad'a Kiripolská

The abstract discusses a research, which focused on ecological thinking of youth, the ways in which they would be able to separate rubbish, but also on their consumer behaviour considering their preferences in buying ecologically friendly toiletries and cosmetics and food made out of ecological agriculture (bio food). The results are interpreted according to selected demographical attributes.

Key words: waste separation, ecologically friendly toiletries and cosmetics, eco-products, food from ecological agriculture, bio goods - food

Príspevok pojednáva o výskume, ktorý sa zaoberal ekologickým zmýšľaním mladých ľudí, o ich možnostiach separovať rôzne druhy odpadu, ale tiež o ich spotrebiteľskom správaní vzhľadom na preferenciu ekologicky nezávadného drogistického tovaru (EKO výrobkov) a potravín z ekologického poľnohospodárstva (BIO potravín). Výsledky sú interpretované vzhľadom k vybraným demografickým znakom.

Kľúčové slová: separovanie odpadu, ekologicky nezávadný drogistický tovar, ekovýrobky, potraviny z ekologického poľnohospodárstva, biopotraviny.

V rámci výskumu Životný štýl mládeže, ktorý bol realizovaný Ústavom informácií a prognóz školstva v roku 2009, bola jednou z oblastí, na ktorú sme sa zamerali, aj ekológia. Medzi mladými ľuďmi sme zisťovali možnosti triedenia odpadov v mieste ich bydliska, ich vzťah k nákupu ekologicky nezávadného drogistického tovaru a potravín z ekologického poľnohospodárstva.

Výskum bol realizovaný na reprezentatívnej výskumnej vzorke mládeže v SR, ktorá pozostávala z 488 mužov a 511 žien (muži = 28,8%; ženy = 51,2%; spolu n = 999 respondentov), vo veku od 15 do 26 rokov (15 až 17 rokov – 257 respondentov = 25,7%; 18 až 22 rokov – 390 respondentov = 39,0%; 23 až 26 rokov – 350 respondentov = 34,9%). Interpretované sú len tie výsledky, pri ktorých boli zistená štatistická závislosť na hladine významnosti $p < 0,05$.

V súčasnej dobe sa stále viac sa hovorí o dopadoch činnosti človeka na životné prostredie. Ako dôsledok takéhoto zamyslenia sa, máme už aj na Slovensku napríklad separovaný zber odpadu, môžeme kupovať potraviny z ekologického poľnohospodárstva alebo používať čistiace prostriedky, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu.

Separovať papier, plasty, sklo a kovy sú od 1.1.2010 povinné všetky mestá a obce v Slovenskej republike. Táto povinnosť vyplýva z ustanovenia § 39 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a za jej neplnenie hrozí obci pokuta. Mestá a obce zodpovedajú za nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikli na ich území. Okrem toho sú povinné podľa potreby, najmenej však dvakrát ročne, zabezpečiť zber a prepravu objemných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín a drobných stavebných odpadov. K tomuto účelu môžu obce a mestá zriaďovať aj zberné dvory. V tých je vo všeobecnosti možné odovzdať:

- elektroodpad (počítače, televízory, kuchynské spotrebiče, telefóny, káble, elektrické náradie, chladničky a mrazničky, rádiá, mobily, nabíjačky a pod.),
- kovy (plechovky, hrnce, kovové náradie, súčiastky, vo väčšom množstve – hliníkové viečka, alobal),
- veľkoobjemový odpad (akýkoľvek nábytok, koberce, linoleá, staré vane, umývadlá),
- stavebnú suť, dlaždice a tehly,

- pneumatiky,
- veľké kusy penového polystyrénu,
- biologický odpad
- nebezpečné odpady (autobatérie, oleje, chemikálie, a podobne)

Každé mesto či obec triedia odpady inak, podľa toho, akého má odberateľa na vytriedený zber. Preto sa treba vždy uistiť, čo sa kde separuje a ako sa to separuje (tetrapacky s pet fľašami, alebo tetrapacky samostatne). Informácie takéhoto typu sú väčšinou dostupné na stránke mesta či obce alebo priamo na obecnom úrade. Ostatné informácie ohľadom tejto témy radi poskytnú na internetových stránkach ekoporadna.sk, biospotrebiteľ.sk či priateliazeme.sk/spz.

V duchu ekologických hodnôt sme sa preto respondentov pýtali, aké majú v svojom meste, rodine či práci možnosti triediť odpad a nakupovať vyššie spomenuté potraviny a drogistické tovary a ako tieto možnosti využívajú.

Triediť odpad vo svojom meste či obci má 90,6% respondentov. Je to pomerne veľké číslo, ak však berieme do úvahy, že každé mesto či obec sú povinné zaviesť separovaný zber papiera, plastov, skla a kovov a každý jeden občan je povinný tieto komodity triediť a umiestňovať do odpadkového koša na to prideleného zistujeme, že na túto otázku mali odpovedať všetci respondenti kladne. 4,3% respondentov na túto otázku nevedelo odpovedať a zvyšných 5,1% odpovedalo, že možnosť triediť odpad nemajú. Na zamyslenie ostáva, či túto možnosť naozaj nemajú (v tom prípade by malo byť ich mesto či obec pokutovaná) alebo len nevedia, kde triedený odpad umiestňovať.

Napriek povinnosti obce či mesta separovať papier, plasty, sklo a kov sme sa respondentov pýtali, aké majú možnosti triedenia odpadu v mieste ich bydliska. Najviac, až 85,5% opýtaných mladých ľudí uviedlo, že v svojom meste/obci môžu triediť plasty, 77,9% respondentov uviedlo sklo, 69,3% respondentov uviedlo papier, 24,4% respondentov uviedlo elektrozariadenia, 24,2% respondentov uviedlo batérie a akumulátory, 19,9% uviedlo viacvrstvové obaly (napr. tetrapack), 13,4% respondentov uviedlo kov a 9,9% respondentov uviedlo biologicky rozložiteľný odpad.

Doma mladí ľudia separujú najmä plasty (76,1%), ale tiež papier (60%) a sklo (59,2%). V menšej miere to je biologicky rozložiteľný odpad (12,3%) a viacvrstvové obaly (11,9%). Na poslednom mieste sa umiestnil kov, ktorý separuje len 8,1% opýtaných mladých ľudí – podľa zákona by ho však mali separovať všetci (tak ako papier, plasty a sklo). Smutné je, že stále existujú rodiny, v ktorých sa neseparuje žiadny typ odpadov, v našom výskume sa takto vyjadriло takmer pätnásť percent respondentov (14,8%). Štatisticky významné súvislosti sa potvrdili vo vzťahu k demografickým údajom *pohlavie, najvyššie ukončené vzdelanie a kraj SR*. Porovnanie výsledkov vzhľadom na pohlavie respondentov ukazuje, že v skladbe odpadu ktorý recyklujú muži a ženy je len minimálny rozdiel. Muži vo väčšej miere než ženy recyklujú len kov (hliníkové plechovky od nápojov), ženy prevažujú v ostatných komoditách. Plasty recykluje 75,4% mužov a 76,7% žien; tetrapack recykluje 11,1% mužov a 12,7% žien; kov 8,4% mužov a 7,8% žien; sklo recykluje až 57,2% mužov a 61,1% žien; papier recykluje 56,4% mužov a 63,4% žien; biologicky rozložiteľný odpad triedi 10,2% mužov a 14,3% žien. Žiadny odpad doma netriedi 16,6% mužov a 13,1% žien. Ak výsledky zobrazíme podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania respondentov zistíme, že v najväčšej miere triedia odpad respondenti s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa. Vyššie hodnoty dosahujú v troch komoditách, najvyššie v dvoch – sklo a papier (plasty: 88,3%; viacvrstvové obaly: 15,6%; sklo: 75,3%; papier: 74,0%;). Respondenti s ukončeným vysokoškolským vzdelaním I. stupňa dosiahli najvyššie hodnoty v dvoch komoditách – viacvrstvové obaly a kov (viacvrstvové obaly: 17,9%; kov: 12,5%), respondenti s neukončeným základným vzdelaním dosiahli najvyššie hodnoty v dvoch komoditách – plasty a kuchynský bioodpad (plasty: 89,5%;

kuchynský bioodpad: 21,1%). Ostatné percentuálne hodnoty sú prehľadne zobrazené v tabuľke nižšie.

	plasty	viac- vrstvé obaly	kov	sklo	papier	kuchynský bioodpad	iné	doma netriedim žiadny odpad
neukončené základné	89,5	10,5	10,5	63,2	68,4	21,1	0	10,5
základné	77,4	14,7	10,3	54,5	59,9	10,7	1,9	14,4
stredné odborné	69,2	7,0	4,8	58,1	50,7	9,3	1,3	18,5
stredné odborné s maturitou	78,1	10,4	5,5	62,2	64,7	13,4	3,5	12,4
gymnázium	72,0	11,0	12,0	58,0	59,0	18,0	2,0	19,0
vysokoškolské I. stupňa	75,0	17,9	12,5	57,1	60,7	12,5	3,6	19,6
vysokoškolské II. stupňa	88,3	15,6	6,5	75,3	74,0	15,6	2,6	3,9

Najviac druhov odpadu triedia respondenti zo Žilinského kraja. Najvyššie hodnoty dosahujú v štyroch zo šiestich komodít – plasty: 84,4%; viacvrstvé obaly: 23,8%; kov: 14,3% a sklo: 69,4%. Papier triedia v najväčšej miere respondenti z Bratislavského kraja (68,8%) a kuchynský bioodpad respondenti z Nitrianskeho kraja (18,3%). Ostatné percentuálne hodnoty sú opäť uvedené v tabuľke nižšie.

	plasty	viac- vrstvé obaly	kov	sklo	papier	kuchynský bioodpad	iné	doma netriedim žiadny odpad
Bratislavský kraj	67,9	9,8	8,0	62,5	68,8	12,5	4,5	19,6
Trnavský kraj	82,5	11,3	3,1	60,8	63,9	14,4	4,1	10,3
Trenčiansky kraj	72,4	3,1	7,1	57,1	60,2	7,1	1,0	19,4
Nitriansky kraj	81,0	10,3	6,3	61,1	63,5	18,3	0,8	8,7
Žilinský kraj	84,4	23,8	14,3	69,4	57,8	12,2	2,0	4,8
Banskobystrický kraj	72,3	5,4	4,5	53,6	67,0	15,2	3,6	21,4
Prešovský kraj	75,6	19,2	10,5	55,2	58,7	5,2	2,3	18,0
Košický kraj	70,9	5,2	6,7	53,0	44,8	15,7	0	17,9

Triedenie odpadu sa už dávno netýka iba domácností. V dnešnej dobe môžu niektorí triediť odpad už aj v práci, škole, na úrade či v obchodných centrách. Napriek tomu mladí ľudia najčastejšie uvádzajú, že odpad triedia práve doma (86,3%). 32% opýtaných mladých ľudí uviedlo, že odpad triedia aj v práci, 28,8% uviedlo, že majú možnosť triediť odpad aj počas prechádzok v ich meste či obci a 11,1% uviedlo, že majú možnosť triediť odpad pri nákupoch v obchodných centrách. Ako však vidieť, domácnosti sú v tomto smere stále najdominantnejšie. Možnosti triedenia odpadu vzhľadom na stav respondentov ukazuje, že doma triedi odpad 85,0% slobodných respondentov, 95,6% ženatých či vydatých a 87,9% respondentov, ktorí označili svoj stav za iný. V škole alebo v práci má túto možnosť 31,9% slobodných, 29,8% ženatých/vydatých a 42,4% respondentov s iným stavom. V obchodných centrách triedi odpad 11,8% slobodných, 6,1% ženatých/vydatých a 12,1% respondentov s iným stavom a počas prechádzok vo svojom meste či obci môže triediť odpad 30,% slobodných respondentov, 16,7% ženatých/vydatých a 39,4% respondentov s iným stavom. Doma triedia odpad v najväčšej miere respondenti zo Žilinského kraja (92,5%), naopak v najmenej miere sú to respondenti z Trenčianskeho kraja (79,6%). V škole alebo v práci majú túto možnosť najmä respondenti z Banskobystrického kraja (45,9%; ostatné kraje -

Žilinský kraj: 40,8%; Bratislavský kraj: 35,1%; Nitriansky kraj: 34,4%; Prešovský kraj: 28,6%; Trenčiansky kraj: 24,5%; Košický kraj 22,7% a v najmenšej miere Trnavský kraj: 21,9%). V obchodných centrách triedia odpad najmä respondenti z Bratislavského kraja (18,9%), ale aj respondenti zo Žilinského (13,6%), Trnavského (11,5%) a Trenčianskeho (10,2%) kraja (ostatné kraje – Prešovský: 9,5%; Košický: 9,1%; Nitriansky: 8,8% a Banskobystrický: 8,3%) a počas prechádzok v obci najmä respondenti z Trenčianskeho (35,7%), Košického (34,1%), Bratislavského (33,3%) či Žilinského (32,0%) kraja (ostatné kraje – Nitriansky: 28,8%; Trnavský: 26,0%; Prešovský: 22,6%; Banskobystrický: 19,3%). Existujú rôzne dôvody, pre ktoré človek triedi resp. netriedi odpad, ktorý vyprodukoval. Existuje však aj fakty, pre ktoré by to mal robiť každý, či už viackrát spomínaný zákon (Zákon č. 223/2001 Z. z, § 39, podľa ktorého je každý povinný užívať zberné nádoby zodpovedajúcemu systému zberu komunálnych odpadov v meste alebo obci, t.j. ak mesto či obec určí zložky odpadu, ktoré sa separujú, všetci občania a firmy sú povinné tieto zložky triediť a ukladať do nádob na to určených), alebo vlastné presvedčenie, že pomôže životnému prostrediu a v konečnom dôsledku aj sebe (1 tona zberového papiera zachráni 17 stromov; recykláciou 110 ton starého papiera sa zachráni 1 hektár 80-ročného lesa). Mladých ľudí sme sa preto ďalej spýtali, či považujú separovanie odpadov za dôležité. Kladne na túto otázku odpovedalo 80,3% opýtaných mladých ľudí, 13,6% uviedli možnosť neviem a 6,0% uviedlo, že triediť odpad za dôležité nepovažujú. Ak výsledky zobrazíme podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania respondentov zistíme, že triediť odpad považuje za dôležité až 94,8% vysokoškolsky vzdelaných mladých ľudí (vysokoškolské vzdelanie II. Stupňa). Prijemné je aj zistenie, že aj mladším respondentom, s ukončeným len základným vzdelaním, nie je problematika triedenia odpadu ľahostajná. Za dôležité považuje triediť odpad 83,3% z nich. V najmenšej miere považujú triediť odpad za dôležité respondenti s neukončeným základným vzdelaním – 68,4% (potom nasleduje: stredné odborné bez maturity – 70,8%; gymnázium – 76,0%; stredné odborné s maturitou – 82,1%; vysokoškolské I. stupňa – 87,5%). Najviac mladých ľudí, ktorí triedenie odpadu považujú za dôležité je z Banskobystrického kraja (88,4%; potom nasledujú Žilinský kraj – 85,7%; Nitriansky kraj – 85,7%; Trenčiansky kraj – 81,6%; Bratislavský kraj – 79,5%; Prešovský kraj – 76,0%; Trnavský kraj – 74,2%; Košický kraj – 72,2%). Naopak najviac mladých ľudí, ktorí sa vyjadrili, že triedenie odpadu nepovažujú za dôležité je z Prešovského kraja (9,9%; potom nasledujú Trnavský kraj – 8,2%; Trenčiansky kraj – 6,1%; Košický kraj – 6,0%; Bratislavský kraj – 5,4%; Banskobystrický kraj – 4,5%; Žilinský kraj – 4,1%; Nitriansky kraj – 3,2%).

Problematika triedenia odpadu je pre Slovensko ešte pomerne nová a nie každý vie, ako a hlavne prečo treba odpad triediť. Zhruba polovica (48,5%) opýtaných mladých ľudí si myslí, že má dostatok informácií z tejto oblasti. Štvrtina si zasa myslí opak (26,2%), že o triedení odpadu nemajú dostatočné množstvo informácií a 25,3% mladých ľudí uviedlo, že o túto problematiku sa nezaujímajú. Štatisticky významné hodnoty sa potvrdili vo vzťahu k niektorým demografickým údajom: *pohlavie; vek; stav; národnosť; vzťah k viere; najvyššie ukončené vzdelanie; ekonomická aktivita; typ navštevovanej školy; kraj SR a veľkosť mesta/obce*. Ženy si vo väčšej miere myslia, že majú dostatok informácií o triedení odpadu než muži (ženy: 52,0%; muži: 45,0%), napriek tomu počet tých, ktorí si nemyslia, že majú dostatok informácií o triedení odpadu je medzi mužmi aj ženami takmer rovnaký – ženy: 26,1%; muži: 26,3%, líši sa tiež počet tých, ktorí označili možnosť neviem – ženy: 22,0%; muži: 28,7%. Starší respondenti si vo väčšej miere myslia, že majú dostatok informácií o triedení odpadu než tí mladší - respondenti v hornej vekovej polovici dosahujú hodnoty vyššie 50% – 22-roční: 51,0%; 24-roční: 58,3%; 25-roční: 63,1%; 26-roční: 62,6% (ostatné hodnoty: 23-roční: 48,7%; 21-roční: 47,0%; 20-roční: 46,2%; 19-roční: 44,7%; 18-roční: 38,0%; 17-roční: 41,5%; 16-roční: 42,0%; 15-roční: 40,2%). Rozdelenie odpovedí vzhľadom na najvyššie dosiahnuté vzdelanie respondentov prináša takmer dokonalú postupnosť.

Respondenti s najmenším dosiahnutým vzdelaním vykazujú tiež najmenšie hodnoty vzhľadom na otázku. Tieto hodnoty vzrastajú priamo úmerne zvyšujúcemu sa dosiahnutému vzdelaniu. Túto úmeru však narušajú mladí ľudia s ukončeným základným vzdelaním, ktorí dosahujú hodnoty medzi hodnotami žiakov so stredným odborným vzdelaním bez maturity a žiakov so stredným odborným vzdelaním s maturitou (neukončené základné vzdelanie: 26,3%; základné: 40,4%; stredné odborné bez maturity: 37,6%; stredné odborné s maturitou: 56,0%; stredné všeobecné: 58,0%; vysokoškolské I. stupňa: 62,5%; vysokoškolské II. stupňa: 77,9%). Rozdelenie odpovedí podľa ekonomickej aktivity ukazuje, že dostatok informácií o triedení odpadu majú v najväčšej miere podnikatelia (67,6%; potom nasledujú ženy/muži v domácnosti alebo na materskej dovolenke - 60,0%; zamestnanci - 52,6%; žiaci/študenti - 43,9% a nezamestnaní - 39,3%). Naopak dostatok informácií o triedení odpadu v najväčšej miere nemajú: žiaci/študenti - 29,9%; potom nasledujú nezamestnaní - 26,2%; ženy/muži v domácnosti alebo na materskej dovolenke - 25,0%; zamestnanci - 23,7% a podnikatelia - 11,8%. Ak sa na výsledky pozrieme cez rozloženie vzhľadom na typ navštevovanej školy zistíme, že najviac mladých ľudí, ktorí si myslia, že majú dostatok informácií o triedení odpadu je medzi študentmi vysokých škôl (58,9%; ďalej nasleduje stredná odborná škola - 43,0%; gymnázium - 35,0%). Tí, ktorí si myslia, že nemajú dostatok informácií o triedení odpadu navštevujú v najväčšej miere gymnázia (37,4%; ďalej nasleduje stredná odborná škola - 29,9%; vysoká škola - 22,1%). Jednoznačne najviac respondentov, ktorí odpovedali, že majú dostatok informácií o triedení odpadu má trvalé bydlisko v Banskobystrickom kraji (61,6%; ďalej nasledujú Žilinský kraj - 56,5%; Nitriansky kraj - 55,6%; Trenčiansky kraj - 48,0%; Bratislavský kraj - 47,3%; Košický kraj - 41,7%; Prešovský kraj - 41,3%; Trnavský kraj - 36,1%). Prekvapivé je zistenie, že takmer 40 percent respondentov z Trnavského kraja uviedlo, že o triedení odpadu nemajú dostatok informácií (38,1%; ďalej nasledujú Trenčiansky kraj - 28,6%; Košický kraj - 28,0%; Bratislavský kraj - 27,7%; Prešovský kraj - 27,3%; Žilinský kraj - 22,4%; Nitriansky kraj - 20,6%; Banskobystrický kraj - 19,6%).

Zaujímali sme sa tiež o to, či mladí ľudia nakupujú potraviny z ekologických poľnohospodárstiev alebo drogistické výrobky šetrné k životnému prostrediu. Výsledky pri oboch druhoch tovarov sú veľmi podobné. Zhruba polovica respondentov takéto produkty nenakupuje (drogistický tovar šetrný k životnému prostrediu nenakupuje 51,5% opýtaných mladých ľudí; potraviny z ekologického poľnohospodárstva nenakupuje 49,7% opýtaných mladých ľudí). Približne 40% mladých ľudí takéto tovary nakupuje občas (drogistický tovar šetrný k životnému prostrediu nakupuje občas 38,3% opýtaných mladých ľudí; potraviny z ekologického poľnohospodárstva nakupuje občas 41,7% opýtaných mladých ľudí) a pravidelne takéto tovary nakupuje zhruba 10% mladých ľudí (drogistický tovar šetrný k životnému prostrediu pravidelne nakupuje 10,2% opýtaných mladých ľudí; potraviny z ekologického poľnohospodárstva pravidelne nakupuje 8,5% opýtaných mladých ľudí).

Existujú rôzne dôvody, pre ktoré človek nakupuje, resp. nenakupuje biopotraviny - potraviny vyrobené výhradne z bioproduktov, teda rastlinných a živočíšnych výrobkov vyrobených systémom ekologickej poľnohospodárskej výroby. Vyše štvrtiny (25,9%) mladých ľudí uviedlo, že biopotraviny kupujú z toho dôvodu, že sú zdravšie a kvalitnejšie. 4,8% opýtaných mladých ľudí uviedlo, že biopotraviny kupujú z toho dôvodu, že sú vyrábané ekologickým spôsobom, ktorý je šetrnejší k životnému prostrediu. 4,2% respondentov uviedlo prostý dôvod - „lebo mi chutia“. 1,7% respondentov uviedlo možnosť iné pod ktorú spadali odpovede ako „zo zvedavosti“ alebo „z nutnosti“ (napríklad kvôli rôznym alergiám). Omnoho viac odpovedí zodpovedalo otázke prečo nenakupujete biopotraviny. 23,2% opýtaných mladých ľudí uviedlo ako dôvod to, že sú drahšie. 6,1% opýtaných mladých ľudí uviedlo, že biopotraviny nekupujú z toho dôvodu, že sú u nich v meste či obci menej dostupné, ba priam nedostupné alebo keď už aj dostupné sú, respondenti majú malú možnosť výberu z nich. 4,9% mladých ľudí uviedlo, že biopotraviny nekupujú z toho dôvodu, že „neveria tomu, že

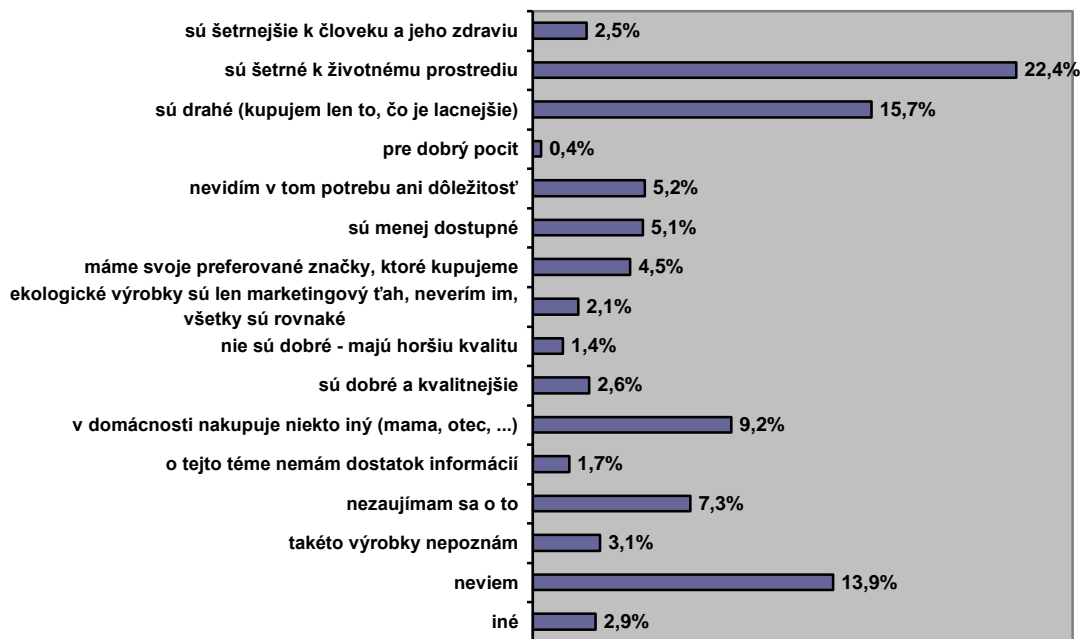
potraviny s nápisom BIO sú iné než tie bez neho“. 3,1% opýtaných mladých ľudí uviedlo, že majú svoju produkciu potravín – ovocie, zeleninu, mlieko či vajíčka si sami vyprodukujú - dopestujú či dochovávajú. 1,3% mladých ľudí uviedlo prostý dôvod – „lebo mi nechutia“. Zmienit' by sme ešte chceli rovných 5% mladých ľudí, ktorí uviedli, že v nákupe biopotravín nevidia žiadnu potrebu a ani dôležitosť a tiež 2,1% mladých ľudí, ktorí uviedli, že o téme biopotravín nemajú dostatok informácií.

Ženy (vo väčšej miere než muži uvádzajú, že takéto potraviny sú zdravšie (ženy: 29,7%; muži: 21,7%); že im chutia (ženy: 4,7%; muži: 3,6%); že v ich nákupe nevidia potrebu ani dôležitosť (ženy: 5,6%; muži: 4,3%); že sú drahšie (ženy: 24,6%; muži: 21,7%); že ich nepotrebujú, majú svoju produkciu (ženy: 3,7%; muži: 2,3%). Muži zasa naopak vo väčšej miere než ženy uvádzajú, že biopotravínám neveria, lebo sú také isté ako tie „neBIO“ (muži: 6,6%; ženy: 3,3%), sú menej dostupné a je z nich menší výber (muži: 6,9%; ženy: 5,4%); že o tejto téme nemajú dostatok informácií (muži: 2,8%; ženy: 1,4%); že v domácnosti nenakupujú (muži: 9,2%; ženy: 3,7%) a že sa o takúto problematiku nezaujímajú (muži: 4,9%; ženy: 3,3%).

Dôvody nakupovania resp. nenakupovania sme zisťovali aj pri drogistických eko výrobkoch a eko kozmetike (drogistické výrobky a kozmetika, ktoré boli vyrobené spôsobom šetrným k životnému prostrediu). Najviac mladých ľudí, takmer štvrtina (22,4%), uviedlo ako dôvod nakupovania týchto výrobkov to, že sú šetrné k životnému prostrediu. 2,9% opýtaných mladých ľudí uviedlo iné dôvody, ako napríklad vlastnenie čističky fungujúcej na báze baktérií alebo alergie. 2,6% respondentov uviedlo ako dôvod to, že sú dobré a kvalitné. 2,5% respondentov uviedlo ako dôvod to, že sú šetrnejšie k človeku a jeho zdraviu a 0,4% respondentov uviedlo prostý dôvod – „pre dobrý pocit“. Najčastejší dôvod, uviedlo ho 15,7% opýtaných mladých ľudí, prečo nenakupovať ekovýrobky a ekokozmetiku bol ten, že sú drahšie. 5,2% opýtaných mladých ľudí uviedlo, že k nákupu týchto výrobkov nevidia potrebu; 5,1% opýtaných mladých ľudí zasa uviedlo, že takéto výrobky sú u nich v obci či meste menej dostupné – a keď už aj dostupné sú, respondenti majú malú možnosť výberu z nich. 4,5% opýtaných mladých ľudí ako dôvod nenákupu týchto značiek to, že majú iné – svoje preferované značky. 2,1% opýtaných mladých ľudí uviedlo, že „ekologické výrobky sú

len marketingový ťah“, neveria im pretože „všetky výrobky sú rovnaké“ a 1,4% ako dôvod nenákupu takýchto výrobkov uviedlo, že majú horšiu kvalitu. Za zmienku určite tiež stojí to, že 3,1% opýtaných mladých ľudí uviedlo, že „takéto výrobky nepoznajú“ a 1,7% tvrdí, že o tejto téme nemajú dostatok informácií.

Ženy vo väčšej miere než muži tvrdia, že takéto výrobky sú šetrnejšie k človeku a jeho zdraviu (ženy: 3,5%; muži: 1,4%); sú šetrnejšie k životnému prostrediu (ženy: 23,8%; muži: 20,8%); sú drahšie (ženy: 17,3%; muži: 14,0%); kupujú ich pre dobrý pocit (ženy: 0,8%; muži: 0,0%); kupujú svoje preferované značky (ženy: 5,3%; muži: 3,6%); nie sú dobré, ich kvalita je horšia než u ostatných výrobkov (ženy: 2,0%; muži: 0,8%). Muži zasa vo väčšej miere než ženy uvádzajú, že ekologické výrobky sú len marketingový ťah (muži: 2,7%; ženy: 1,5%); že v domácnosti nenakupujú (muži: 12,6%; ženy: 6,0%); že sa o takúto tematiku nezaujímajú (muži: 7,9%; ženy: 6,8%) a tiež, že takéto výrobky nepoznajú (muži: 4,1%; ženy: 2,3%).

Uvedené výsledky dávajú obraz o ekologickej zodpovednosti mladých ľudí a ako vidieť, stále je možnosť posúvať sa ďalej a ďalej – správať sa zodpovednejšie ku krajine a životnému prostrediu okolo nás.

Použitá literatúra

Národná rada SR, (2001). *Zákon č. 223 z 15. mája 2001 O odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. Stiahnuté z <http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=15802&FileName=01-z223&Rocnik=2001>.